

N:o 43.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 April 1884, kl. 1 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion med förslag till lag om afveckling medelst administration af gäldbunden köpmans bo.

Från Första Kammaren har Lag-Utskottet till handläggning emottagit en inom Kammaren af Herr *A. O. Wallenberg* väckt motion (N:o 20) med förslag till lag om afveckling medelst administration af gäldbunden köpmans bo.

Motionären erinrar, hurusom vid fem föregående riksdagar, åren 1876—1880, motioner angående afveckling medelst administration framstälts, utan att Riksdagen i anledning deraf vidtagit någon åtgärd. Anledningen till sistberörda förhållande anser motionären ej böra utelutande sökas i ett förbiseende af behovet af en lagstiftning i det med förslagen afsedda syfte utan kunna till en del tillskrifvas en hos mången rådande föreställning om de stora svårigheter, hvarmed sådan lagstiftning skulle vara förenad — en föreställning, som, enligt motionärens mening, föranledts af den kritik, för hvilken de tidigare författningsförslagen blifvit till sina enskildheter föremål. I alla händelser anser motionären fortfarande en lagstiftning i ifrågavarande hänseende vara af behovet påkallad, i anledning hvaraf, och med stöd af de i motionen anförda skäl, han föreslår, det Riksdagen ville för sin del antaga ett så lydande förslag till

Lag om afveckling medelst administration af gäldbunden köpmans bo.

§ 1.

Önskar köpman, som inställt sina betalningar, men om hvars försättande i konkurs yrkande ej blifvit väckt, att få sitt bo öfverlemnadt till *afveckling medelst borgenärernas administration*, gifve skriftlig framställning derom in till ordföranden i underrätten uti den stad, eller, å landet, till domaren i den ort, der gäldenär bör inför domstol svara i tvistemål, som angå gäld i allmänhet. Sådan framställning skall vara åtföljd af intyg från minst tre af hans borgenärer, att de anse afveckling medelst administration lämpligen böra ega rum. Vid inlagan foge gäldenären jemväl skriftlig uppgift å alla sina borgenärer samt deras hemvist, med åtecknadt intyg af tvenne trovärdige män, att uppgiften öfverensstämmer med gäldenärens böcker.

§ 2.

Har framställning om afveckling medelst administration så skett, som nu är sagdt, skall rättens ordförande eller domaren genom kungörelse, den han låte ofördröjligen införa i allmänna tidningarna, kalla samtliga borgenärer att å viss dag, tidigast den tionde och senast den tolfte från det gäldenärens framställning ingafs, dagen för ingifvandet oräknad, sammanträda inför rätten för att deltaga i pröfningen af den gjorda framställningen. Alla af gäldenären uppgifna borgenärer skola derjemte om sammanträdet underrättas genom särskilda kallelsebref, dem rättens ordförande eller domaren låte till dem med posten ofördröjligen afsändas.

§ 3.

Rättens ordförande eller domaren meddele ock genast förordnande åt tvenne män, helst borgenärer, att förrätta uppteckning af boets tillgångar och gäld samt att, med ledning af gäldenärens böcker och andra boet rörande handlingar, uppsätta skriftlig berättelse om boets tillstånd och anledningarna till obeståndet.

Bouppteckningen och berättelsen skola så skyndsamt uppsättas, att de kunna borgenärerna å sammanträdet föreläggas.

§ 4.

Domaren utsatte, för sammanträdet, urtima ting, der ej lagtima rättegångsdag infaller inom ofvannämnde tid efter ansökningens ingifvande.

§ 5.

Rättens ordförande eller domaren ege, ändock att han jäfvig är, vidtaga de åtgärder, som enligt bestämmelserna i föregående paragrafer på honom ankomma; anmäle dock, der särskildt förordnande för annan tarivas, jäfvet utan dröjsmål i hofrätten.

§ 6.

Vid sammanträdet föredrage rättens ordförande eller domaren gäldenärens ingifna framställning samt de öfriga handlingar, som saken röra. Härefter öfverlägga borgenärerna under ledning af rättens ordförande eller domaren, huruvida afveckling medelst administration må af dem medgifvas, samt fatte härom beslut. Medgifva borgenärerna afveckling medelst administration, kommer sådan dock ej till stånd, med mindre rätten det tillstodjer.

§ 7.

Vid omröstning, huruvida afveckling medelst administration må af borgenärerna medgifvas, ege rösträtt rum allenast för fordran, som är i gäldenärens böcker upptagen eller som kan med skriftliga bevis omedelbart styrkas, och beräknas rösträtten efter fordringens belopp, sådant detta finnes upptaget i gäldenärens böcker eller kan på nyss angifvet sätt omedelbart ådagaläggas. Finnes för någon fordran medgäldenär eller löftesman, ege de tillsammans med fordringsegaren röst, beräknad efter den fordran; kunna de sig ej förena, gälle borgenärens mening, der ej de andra honom utlösa eller för hans fordran ställa full säkerhet. Tvistiga frågor om rätt att i omröstningen deltaga skola under omröstningen, i mån som de uppstå, af rätten afgöras. Afveckling medelst administration skall anses vara af borgenärerna medgifven, derest minst fyra femtedelar af de röstande dertill samtyckt och dessa borgenärens fordringar tillsammans utgöra minst fyra femtedelar af samtliga de fordringsbelopp, för hvilka rösträtt utöfvas.

§ 8.

Finnes boets afveckling medelst administration vara af borgenärerna medgifven, skola borgenärerna välja tvenne eller flere administratorer, dem det skall åligga, om afveckling medelst administration kommer till stånd, att förvalta boet samt ombesörja, att dettas tillgångar komma borgenärerna till godo enligt de grunder, som i konkurslagen äro bestämda. I sammanhang dermed ega borgenärerna besluta om arfvode och instruktion för administratorerna att vid deras förvaltning lända till efter rättelse.

§ 9.

Vid val af administratorer samt beslut om instruktion för dem gälle om rösträtt hvad ofvan i § 7 är sagdt. Såsom beslut gälle de borgenärers mening, hvilkas sammanräknade fordringar utgöra mera än hälften af de fordringsbelopp, för hvilka i omröstningen rösträtt utöfvas, så framt de borgenärer derjemte utgöra minst en fjerdedel af de röstande.

§ 10.

Härefter pröfve rätten, huruvida afveckling, som af borgenärerna medgifvits, må komma till stånd och gifve sitt utslag derom samma dag eller senast den följande.

§ 11.

Afveckling medelst administration må ej af rätten tillstädjas, der ej rätten, med hänsyn till boets ställning och beskaffenheten af gäldenärens affärsförhållanden, gäldenärens redbarhet, så ock de utsedda administratorernas duglighet och vederhäftighet finner sådan afveckling lämpligen kunna tillstädjas.

§ 12.

Finner rätten ej skäl att tillstädja afvecklingen, förklare rätten i sitt utslag, att gäldenärens egendom skall till konkurs afträdas.

§ 13.

Har afveckling medelst administration kommit till stånd, men anse administratorerna, efter tagen närmare kännedom om gäldbundna boets ställning, afveckling utan konkurs overkställbar eller olämplig, göre

derom anmälan hos rätten, som beslutar, att egendomen skall till konkurs afträdas. Administratorerna ansvarare för boets tillgångar, till dess de af konkursförvaltarna emottagas.

§ 14.

Öfver rättens beslut i de frågor, hvarom i det föregående nämnes, må ej klagan föras.

§ 15.

Göres, efter det framställning om afveckling medelst administration ingifvits och intill dess densamma blifvit pröfvad, eller, der afveckling medelst administration kommit till stånd, under den tid den pågår, ansökan, att gäldenärens egendom må till konkurs afträdas, varde den ansökan afslagen.

§ 16.

Emot bo under administration vare utan verkan hvad som, efter det gäldenärens framställning om afveckling ingafs, i utsökningsmål mot honom göres, der ej in-tecknings- eller panthafvare yrkar försäljning af egendom, hvori han förmånsrätt till betalning eger.

Är före den dag, då framställning om afveckling medelst administration ingafs, lösegendom utmätt, men ej försäld, och kommer afveckling medelst administration till stånd, upphøre Konungens Befallningshafvandes eller utmätningsmans befattning med den utmätta egendomen.

§ 17.

Har afveckling medelst administration blifvit tilländabragt, skall anmälan derom af administratorerna ofördröjligen göras hos rättens ordförande eller domaren. Under ingen förevändning må afveckling medelst administration fortgå längre tid än tolf månader, räknadt från den dag densamma kom till stånd, med mindre rätten dertill lemnar särskildt tillstånd.

§ 18.

Med köpman förstås här en hvar, enskild eller bolag, som idkar eller under loppet af minst ett år, innan framställning om afveckling medelst administration gjordes, idkat sådan handel eller drifvit sådan rörelse, hvaröfver, enligt hvad särskildt är stadgadt, man pligtig är att handelsböcker föra.

Det lär icke kunna förnekas, att i vårt land icke så sällan förekommit fall, då ett plötsligt afbrott i en vidsträckt och gagnande näringsverksamhet genom dess idkares försättande i konkurstillstånd ländt till stort men icke allenast för näringsidkarens borgenärer, utan äfven för en mängd underhafvande och andra personer, hvilka till sitt uppehälle varit beroende af verksamhetens fortgång, samt att sådant men kunnat förebyggas, om vår lagstiftning innehållit välbetänkta bestämmelser, med stöd af hvilka hvad motionären benämner afveckling medelst administration kunnat mot en eller flere borgenärens bestridande lagligen tillvägabringas. Utskottet är ock villigt erkänna, så väl att det kunde vara önskligt, det sådana bestämmelser en gång komme till stånd, som ock att det af motionären i sådan syftning framställda förslag icke är behäftadt med åtskilliga af de fel, hvilka enligt hans eget medgifvande vidlåda de äldre för Riksdagen framlagda förslag i ämnet. I ärendets nuvarande skick anser sig dock Utskottet icke kunna förorda bifall till förevarande förslag.

Då s. k. afveckling medelst administration icke lär ifrågakomma utom i det fall, att den näringsidkare, hvars egendom och affärer äro afsedda att ställas under administration, är så gäldbunden, att, derest sådan icke mellankommer, han måste försättas i konkurstillstånd, så torde man följdriktigt kunna betrakta det rättsliga förfarande, som för åstadkommande af afveckling medelst administration måste iakttagas, såsom ett föregående moment i konkursförfarandet. Ett sådant betraktelsesätt är icke fränmande för 1734 års lag, som i 16 kap. 1 § Handelsbalken har ett så lydande stadgande: »Är någon så af sig kommen, att han ej mäktar betala all sin gäld; gifve borgenärerne sitt tillstånd tillkänna, der han åstundar uppskof och tid till betalning. Vilja de ej alle dertill samtycka, eller vill han på en gång till dem afstå allt sitt gods; söke då Donaren» — — —. Är, hvad Utskottet icke betviflar, den af Utskottet angifna synpunkt den enda rigtiga, så torde deraf följa, att de lagbud, genom hvilka afvecklingsförfarandet skulle ordnas, icke böra meddelas, såsom motionären tänkt sig, i en fristående lag, utan inordnas i den allmänna konkurslagen, så att de komme att utgöra en integrerande del deraf och tillsammans dermed bilda ett organiskt helt, såsom förhållandet är med bestämmelserna om ackord, med hvilket rättsinstitut det nu ifrågasatta eger många jämförelsepunkter. Den nyaste engelska konkurslagen (The Bankruptcy Act), som träd i kraft den 1 Januari innevarande år, ordnar sålunda på en gång både det egentliga konkursförfarandet och det föregående rättsliga förfarande, hvarmed lagstiftaren åsyftat att, der sådant kan ske, förebygga inträdande af konkurs.

Då Utskottet alltså anser det mål, motionären med det framlagda lag-

förslaget åsyftat, icke lämpligen kunna uppnås annorlunda än genom en i sådan syftning företagen omarbetning af gällande konkurslag, men förslag om en dylik åtgärd icke föreligger, hemställer Utskottet, att motionen icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 9 April 1884.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservationer:

af Herrar *Stråle* och *Lindahl*, som ansett, att Utskottet bort tillstyrka Riksdagen aflåtande af en skrivelse till Konungen, med anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan förändring i eller tillägg till Konkurslagen, att det måtte medgifvas borgenärer att medelst förstärkt röstpluralitet besluta om utredning af gäldbundet bo genom administration.

Herr *Lewin* har begärt få här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.